

[Indenrigs- og helligministeren.]

må man værne rigsdagen mod en splittelse i mange uanselige og uarbejdsdygtige sekter og smågrupper, og man må derfor forlange, at nye partier har en blot nogenlunde rimelig tilslutning i befolkningen. Den foreslåede regel i § 43 forekommer mig i denne henseende at være særdeles rimelig og fornuftigt affattet.

Efter disse bemærkninger skal jeg kort omtale de ændringer, som forslaget iøvrigt indeholder i forhold til den gældende valglov.

Med hensyn til lovforslagets bestemmelser om valgenes opgørelse, mandatfordeling o. s. v. skal jeg nævne, at den „stedlige fordeling“ af mandaterne efter forslaget skal foretages efter samme regler som nu. Inddelingen i opstillingskredse er efter forslaget omtrent uændret; i København foreslås dog oprettelse af 2 nye opstillingskredse, og det sker ved deling af to af de største kredse, nemlig 9. kreds Sundby og 14. kreds Valby, og i Københavns amtsrådskreds, der også er vokset stærkt, foreslås Køgekredsen delt ved udskillelsen af en Hvidovre-kreds.

Også fastlæggelsen af antallet af kredsmandater for hver amtskreds og storkreds samt antallet af tillægsmandater for hvert område sker efter uændrede regler, d. v. s. efter forholdstal for hver enkelt kreds og hvert område. I disse forholdstal indgår både vælgertal, befolkningstal og areal, så at grundlovsforslagets bud om hensyntagen til befolkningstætheden dermed er efterkommet. Efter de gældende regler foretages ny fordeling af mandaterne på de enkelte kredse hvert femte år, men for at bevare en større kontinuitet i den stedlige mandatfordeling foreslås bestemmelsen ændret således, at revisionen fremtidig skal foretages med 10 års mellemrum.

De gældende regler om anmeldelse af nye partier til deltagelse i valgene foreslås bevaret uændret, selvom meget i og for sig kunne tale for at forhøje kravet til antallet af vælgerunderskrifter på en partianmeldelse under hensyn til, at vælgertallet siden 1920, da kravet om de 10 000 stemmer blev fastlagt, er steget med ca. 60 pct. og nedsettelsen af valgretsaldern oven i købet vil betyde en yderligere forøgelse.

Også reglerne om opstilling af kandidater til valgene er stort set uændrede, og det samme gælder reglerne om udvælgelsen af

de valgte kandidater på grundlag af de opnåede stemmetal. Man bevarer efter forslaget foruden den almindelige kandidatopstilling med een kandidat i hver opstillingskreds opstilling med partiliste og sideordnet opstilling med 2 eller flere kandidater i samme opstillingskreds. Der foreslås dog for denne sidste opstillingsform den ændring med hensyn til fordelingen af de såkaldte partistemmer mellem de sideordnet opstillede kandidater, at disse stemmer tillægges de enkelte kandidater i samme forhold, som kandidaterne har opnået personlige stemmer i den pågældende opstillingskreds.

Som allerede omtalt skal kredsmandaterne efter forslaget fordeles, så at der i højere grad end nu tages hensyn til de mindre partier, og man har slettet den nugældende valglovs regel om, at partier, som opnår flere kredsmandater, end de efter valgopgørelsen for landet som helhed er berettiget til, skal afgive disse mandater.

Den overrepræsentationsregel, som findes i den nugældende valglov, er altså ikke medtaget i den nye valglov.

Med hensyn til fordelingen af partiernes tillægsmandater indenfor områderne foreslås den hidtidige fordeling efter de såkaldte „urepræsenterede“ stemmer opgivet, og i stedet foreslås indført en divisionsmetode, der i højere grad skulle medvirke til, at også tillægsmandaterne bliver spredt ud over amtskredsene med hensyntagen til de tyndere befolkede egne og ikke som nu have en tendens til ophobning i tættere befolkede dele af områderne.

Med hensyn til forslagets praktiske virkninger kan jeg oplyse, at efter den gældende lov vælger hovedstaden 27 folketingsmedlemmer, hvoraf 19 på kredsmandater og 8 på tillægsmandater. Nu bliver mandattallet for dette område 32, hvoraf 25 kredsmandater og 7 tillægsmandater. Antallet af kredsmandater er således forøget med 6, medens antallet af tillægsmandater er nedsat med 1. For øernes område er antallet af kredsmandater forøget fra 37 til 46, altså med 9, medens antallet af tillægsmandater uforandret vil være 14, og for Jyllands vedkommende vil antallet af kredsmandater stige med 15 fra 49 til 64, medens antallet af tillægsmandater vil falde med 3 fra 22 til 19.

Hvad angår partiernes repræsentation, kan jeg give nogle oplysninger på grundlag af valget i 1950. Socialdemokratiet opnåede i